

90 jaar brandweer en muziek

Vereniging der Vrijwillige Brandweerharmonie Bilthoven

Peter Otten

Hoe het ooit begon

Zoals zo veel dorpen in Nederland hadden de dorpen De Bilt en Bilthoven in 1926 een eigen vrijwillig brandweerkorps.

Maar wat De Bilt nog meer had was een eigen muziekkorps - de Biltse Fanfare. In die tijd was het heel gebruikelijk dat de plaatselijke brandweer een eigen muziekkapel had. Bilthoven had die niet, maar er was wel de behoefte.

Enkele vrijwilligers staken de koppen bij elkaar en in september van dat jaar namen de plannen om een eigen muziekkapel op te richten vaste vormen aan en het eindresultaat was, dat er op 3 december 1926 een lang gekoesterde wens in vervulling. De inspanningen van de initiatiefnemers werd op die dag beloond met de oprichting van het: *“Fanfarecorps der Vrijwillige Brandweer Vereeniging Bilthoven”*.

1

De eerste voorzitter was ook de brandweercommandant. Dit zou nog vele jaren een goede gewoonte blijven tot het moment dat men statutair los kwam te staan van de brandweer, omstreeks 1952.

Er werden door het eerste bestuur statuten opgesteld. Een van die regels was: een lid van de fanfare moet ook lid zijn- of worden van de vrijwillige brandweer.

1926-1940

Een muziekdocent was bij de oprichting al snel gevonden in de persoon van de heer A. Ekdorf, één van de initiatiefnemers. Hij was immers zelf al spelend lid bij de Biltse Fanfare en kon muziek lezen en zelf ook een instrument bespelen. Hij had de taak om van de eerste leden muzikanten te maken.

Geld was er in die dagen niet om instrumenten aan te schaffen.

Instrumenten werden pas aangeschaft nadat er, op initiatief van een inwoner van Bilthoven, een bazaar was gehouden.

Als eerste dirigent werd de heer D.F. Zingel in mei 1927 aangesteld. In de loop van de jaren werd er een aantal keren van dirigent gewisseld. Aanvankelijk werd er geoefend in de serre van de woning van de heer Ekdorf, maar later werd als repetitieruimte een lokaal gevonden in de brandweercentrale. De brandweermars stond toen al op het repertoire. 11 maart 1929 was een

gedenkwaardige dag voor de Fanfare. Met 20 muzikanten werd het eerste concert verzorgd.

Dat het orkest al in 1929 op een behoorlijk niveau muziek maakte bleek wel uit de uitslag van het 1e concours waar de Fanfare aan deelnam; 1e prijs bij de marswedstrijden en een 2e prijs bij de concertwedstrijden. De inspanningen en het enthousiasme van de leden van de Fanfare werden gewaardeerd in Bilthoven. Dit bleek wel uit het feit dat er vanaf 1930 een aantal beschermheren werd gevonden waarvan de heer P. Ph.J. Baron van Heemstra de eerste was en dat men bij optochten gebruik mocht maken van het vaandel van de brandweer.

Het ledental groeide in de jaren voor de 2e Wereld Oorlog behoorlijk omdat het reglement veranderd was. Niet-brandweermannen mochten ook lid worden van de fanfare. Er bestond veel belangstelling om ook andere soorten blaasinstrumenten te gaan bespelen. Dit was dan ook de reden dat in 1932 de Fanfare omgevormd naar een harmonie.

In de jaren tot de 2e Wereld Oorlog presenteerde de harmonie zich in Bilthoven en wijde omgeving meerdere malen per jaar aan het publiek hetzij tijdens een concours, een concert, bloemencorso of tijdens Koninginnedag.

1940-1970

Bij het uitbreken van de 2e Wereld Oorlog op 10 mei 1940 werd ook de harmonie geconfronteerd met de gevolgen hiervan. 8 leden werden gemobiliseerd en 5 leden werden gedwongen om in Duitsland te gaan werken, wat tot gevolg had dat er minder gemusiceerd werd. Soms moest er zelfs hulp ingeroepen worden van andere korpsen.

Tijdens de oorlogsjaren was men als muziekgezelschap verplicht tijdens een concert tenminste 3 Duitse muziekstukken te spelen en was het ten strengste verboden om Joodse-, Engelse-, Amerikaanse- en Russische muziekstukken te spelen.

In het laatste oorlogsjaar moesten de repetities gedurende 7 maanden worden stopgezet. Zoals iedereen weet werd Nederland op 5 mei 1945 bevrijd, zo ook Bilthoven en kon de bevolking hier ook proberen de draad van het leven weer op te pakken. Het bestuur en de leden van de Vereniging der Vrijwillige Brandweerharmonie Bilthoven probeerden dat ook.

De jaren direct na de oorlog bestonden hoofdzakelijk uit het weer op peil brengen van het muziekniveau en werden oud-leden benaderd met de bedoeling om het ledenaantal weer op te vijzelen. Dit had succes, want het ledenaantal breidde zich langzaam weer uit.

Omdat de muzikanten nog steeds geen uniform hadden, werd muziek gemaakt in eigen kleding (wit overhemd en pet) en was een enkeling getooid met een hoed. In 1952 kwam het blauwe pak met blauwe pet en weer later het zwarte gala-uniform met bobbyhelm.

De statuten hadden altijd aangegeven dat er alleen mannen lid konden zijn van de harmonie maar daar zou verandering in komen. Zo gebeurde het in 1950 dat de eerste vrouwelijke muzikant, een klarinettist, als lid werd ingeschreven.

In jaren 50 en 60 had de harmonie een eigen mascotte. Beiden hadden tijdens de optredens veel bekijks.

Onder leiding van de dirigent de heer J.C. van Kleef werd in 1966 de harmonie omgesmeed naar een showorkest en werd het uniform gemoderniseerd en werd het nieuwe uniform aan het publiek getoond op 23 september 1967, het jaar waarin het 40 jarig bestaan werd gevierd. Men hield (en houdt nog steeds) wel van een feestje, daarom werd altijd aandacht besteed aan een jubileum.

1970-1985

Deze periode staat in het teken van veel optredens en een enorme groei in het ledenaantal. De samenstellers van deze "vogelvlucht" schrijven het jaar 1981 als het jaar met het hoogste ledenaantal - 117. De sfeer in een vereniging was goed en de leden maakten met plezier muziek. Dit had tot gevolg dat veel leden vele jaren lid bleven (en blijven) van de VVBB

Waar jonge mensen bij elkaar zijn, bestaat de kans dat er romances ontstaan. Dit gebeurde ook bij de VVBB en menigmaal werd er een serenade gebracht als er een huwelijk gesloten was.

In de beginjaren 70 bestaat er zoveel belangstelling onder de jeugd voor een lidmaatschap van de harmonie, dat er besloten wordt tot de oprichting, in 1974, van een heus jeugdorkest met een eigen dirigent.

Naast de harmonie was er natuurlijk ook de drumband. Dat er in de jaren 70 veel animo bestond om als slagwerker lid te worden van de drumband bleek wel uit de groei van het ledenaantal tot ruim 30. In die periode beschikte de drumband, naast tamboers, ook over een 10 tal lyra's wat een heel apart geluid opleverde.

De naam van de Vereniging der Vrijwillige Brandweerharmonie Bilthoven was gevestigd zowel in Nederland als in het buitenland. Dit bleek uit de talloze optredens die verzorgd werden onder andere t.b.v. een bloemencorso of een brandweervestiviteit. Op 30 mei 1986 met veel succes deelgenomen aan Taptoe Slot Zeist. Door een verslaggever van de Nieuwe Zeister Courant werd de harmonie aangeduid als een "succesvol showkorps". Jaarlijks doet de VVBB mee aan traditionele bevrijdingstaptoe in de eigen gemeente. Muzikale bijdragen vond eveneens plaats bij de intochten van avondvierdaagsen en muziekfestivals. Diverse keren waren er buitenlandse optredens. Hieraan wordt met veel plezier door de leden teruggedacht.

Elk optreden is voor een muzikant altijd weer een belevenis. De leden van de VVBB hebben ook deelgenomen aan enige bijzondere binnenlandse optredens.

Dat veel leden van de brandweerharmonie iets hebben met carnaval is geen onbekend gegeven. In 1974 al is er uit de leden een eigen carnavalesorkestje, De Brandslangetjes, geformeerd en heeft men zelfs, voor de insiders, op de Intrada gespeeld. Nu wordt nog jaarlijks aandacht aan carnaval besteed en wordt deelgenomen aan de optocht op Rosenmontag in Bonn.

1985 – HEDEN

In 1989 wordt het showweekend geïntroduceerd.

Dat het instuderen van een show in één weekend kan, blijkt vanaf 15 en 16 april 1989. Onder leiding

van tamboermaître Koos Peters, die dan gelijk instructeur op show gebied is, werd op het terrein van de kampeerboerderij De Riethoeve in Willemsoord de show voor dat jaar ingestudeerd. Overdag muziek maken en de show instuderen en 's-avonds een heel gezellig samenzijn.

Een jaarlijks showweekend is nog steeds een traditie en ook dit jaar zullen we weer een show in gaan studeren.

Op 3 december 1993 werd uit de VVBB in Nieuwegein het Zwarte Pietenorkest geboren. 12 leden telde dit orkestje toen en inmiddels is het ledenaantal uitgegroeid naar 22. Vele succesvolle optredens hebben zij achter de rug waarbij zeker het optreden bij de jaarlijkse bijdrage aan 2 grote theatershows in het Beatrixtheater genoemd mogen worden.

Natuurlijk geeft het orkest ook concerten. Jaarlijks organiseren we zelf een concert met een thema, maar ook op uitnodiging geven wij concert.